

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-182/17-T

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace
Sídlo	Těšínská 41/98, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
E-mail právnické osoby	ps-jeseninova@volny.cz
IČ	00601977
Identifikátor	600026825
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Josef Hartoš
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místa inspekční činnosti	Těšínská 41/98, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava Hladnovská 751/119, 712 00 Ostrava-Muglinov
Termín inspekční činnosti	13. 2. 2017 – 16. 2. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou, internátem a školní družinou podle příslušných školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu základní školy a jeho souladu s právními předpisy a příslušným rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení souladu školního vzdělávacího programu školní družiny a internátu s příslušnými ustanoveními školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy speciální, školní družiny, internátu, školní jídelny a speciálně pedagogického centra. Zaměřuje se na vzdělávání žáků se středně těžkým až těžkým mentálním postižením a kombinovaným postižením. Vzdělávání poskytuje i žákům umístěným v domovu pro osoby se zdravotním postižením. Budova školy se nachází nedaleko centra města, má dobrou dopravní dostupnost, stejně jako odloučené pracoviště ve Čtyřlístku - Centru pro osoby se zdravotním postižením v Ostravě-Muglinově.

K termínu inspekční činnosti navštěvovali základní školu v deseti třídách 63 žáci, třídu přípravného stupně 6 žáků, školní družinu navštěvovali ve třech odděleních 24 žáci a ve čtyřech skupinách internátu byli ubytováni 24 žáci. Škola v posledních dvou letech využívala nejvyšší povolený počet žáků v průběhu školního roku na sto procent.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola poskytuje vzdělávání na základě reálné koncepce rozvoje. Jejím hlavním cílem je především zvýšit kvalitu a efektivitu vzdělávání žáků s mentálním postižením, vytvořit ve škole příjemné klima pro vzdělávání žáků, udržovat bezpečné prostředí a modernizovat budovu školy i její prostory. Ředitel ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky koncepci průběžně naplňuje a vyhodnocuje, na jednáních školské rady projednává se zástupci zřizovatele i zákonných zástupců. Základním prostředkem k dosažení koncepčních záměrů je realizace školních vzdělávacích programů. Ke kompenzaci speciálních vzdělávacích potřeb žáků zajišťuje škola logopedickou péči v rámci řečové výchovy, zpracování individuálních vzdělávacích plánů, individuální výuku, canisterapii, terapii loutkou a rehabilitaci. Efektivně při tom spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která sledují zdravotní stav jednotlivých žáků a doporučují vhodné postupy při jejich vzdělávání. Škola pro každého žáka zpracovává individuální vzdělávací a výchovný plán, žáci s poruchou autistického spektra pracují podle vizualizovaného strukturovaného režimu. Na výuku vhodně navazují bohaté školní a mimoškolní aktivity, které podporují rozvoj jejich praktických dovedností (mj. soutěže, výstavy, exkurze, akce pro veřejnost), realizované v úzké spolupráci s internátem, školní družinou, sdružením „Oříšek“ (akce pro rodiče a veřejnost), Ostravskou univerzitou (praxe studentů), statutárním městem Ostrava (granty) a dalšími partnery včetně zřizovatele. V oblasti environmentální výchovy během školního roku probíhají aktivity týkající se ekologizace provozu školy, mj. hospodaření s odpady (Sbíráme s panem Popelou). K rozvoji pozitivního vztahu žáků k přírodě vytvářeli pedagogičtí pracovníci s žáky pravidelně různé projektové dny (mj. Den Země, Bylinková babka), organizovali exkurze do ZOO apod. Systematickou práci se řediteli ve spolupráci s ostatními zaměstnanci daří vytvářet ve škole klima podporující plynulý průběh vzdělávání, což potvrdily i výsledky inspekčního dotazníkového šetření.

K řízení školy přistupuje ředitel aktivně, využívá své dlouholeté pedagogické zkušenosti. Zpracoval funkční organizační strukturu, část kompetencí účelně delegoval na svoji zástupkyni, což se při narůstajícím počtu žáků začíná jevit jako časově náročné. Při naplňování koncepce školy uplatňoval nastavená pedagogická a organizační pravidla. Pedagogičtí pracovníci se na jejich realizaci podíleli prostřednictvím pravidelných porad a hodnocením činnosti školy za jednotlivé součásti. I když se od nástupu ředitele do funkce obměnila část pedagogů i správních zaměstnanců, personální podmínky umožňují

naplňování školních vzdělávacích programů. Předpoklady kvalifikace splňovalo všech 12 učitelů včetně ředitele školy, 11 vychovatelů školní družiny a internátu (z nichž jeden pracuje i jako asistent pedagoga) a 13 asistentů pedagoga. Věkově vyvážená struktura umožňovala pedagogickým pracovníkům vzájemné předávání zkušeností. V případě potřeby začínajícím a nově nastupujícím pedagogům poskytoval ředitel společně se svou zástupkyní a ostatními pedagogy dostatečnou metodickou podporu. Profesionálnímu růstu většiny vyučujících napomáhala další vzdělávání pedagogických pracovníků. Účast pedagogů na odborných konferencích (EVVO, digitální technologie, primární prevence) a vzdělávacích akcích (mj. společné vzdělávání, nové směry ve výuce matematiky, pomůcky Montessori, psychomotorika, emoční stavy u dětí), podporovala zvyšování jejich odbornosti. Následné využívání získaných poznatků se pozitivně odrazilo ve výuce. Na vlastní profesní rozvoj kladlo důraz i vedení školy. Účastnilo se akcí především v oblasti školské legislativy, přenášet aktuální poznatky do praxe se mu dařilo jen částečně.

Školní areál tvoří budova školy, školní hřiště a školní zahrada s vybavením pro relaxační činnosti školní družiny. Materiální podmínky umožňují naplňování všech školních vzdělávacích programů, prostorové podmínky jsou omezené a neumožňují škole poskytovat vzdělávání dalším zájemcům. Prostory školní družiny slouží částečně v dopoledních hodinách k výuce, pokoje internátu jsou zařízeny pouze pro odpočinek. Veškeré další aktivity, včetně spontánních a společného setkávání, se odehrávají v učebnách školy, v relaxační místnosti, dvou školních dílnách, místnosti pro stimulaci smyslů, keramické dílně a cvičné kuchyni. Nedostačující je rovněž počet parkovacích míst u školy, což ztěžuje parkování rodičů žáků s tělesným postižením při jejich dovozu do školy ze vzdálenějších míst a klientů speciálně pedagogického centra. Ředitel problematiku nedostačujících prostorových podmínek dlouhodobě projednával se zřizovatelem, řešení je ve stadiu přípravy projektu (záměrem je získání samostatných prostor pro speciálně pedagogické centrum, uvolněné prostory a parkovací místa využije škola i internát). Ve Čtyřlístku má škola k dispozici jednu kmenovou učebnu a místnost pro stimulaci smyslů, kterou účelně využívá. Vybavení pomůckami, didaktickou technikou i nábytkem škola průběžně obnovuje (nový nábytek, učební pomůcky, didaktická a informační technika). Prostředí celé školy, včetně odloučeného pracoviště, je příjemné a esteticky podnětné, vhodně vyzdobené výrobky a výtvarnými pracemi žáků.

Příjemné a bezpečné prostředí ve škole podporuje zdravý, sociální, psychický i fyzický vývoj žáků při všech vzdělávacích činnostech. Pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve škole i při akcích pořádaných školou má stanovená pravidla, se kterými žáky seznamuje, a provádí dohled. Důvodem úrazů ve škole a školských zařízeních, většinou jde o drobná poranění, je míra dosažených dovedností a schopností žáků. Po každém úrazu je pedagogickým pracovníkem proveden rozbor příčin a jsou přijata opatření, která jsou vyhodnocována. Přínosem v této oblasti je činnost školní zdravotnice, která provádí zdravotní prevenci a úzce spolupracuje s pedagogy při řešení zdravotních problémů žáků (podávání léků, plicní ventilace, inkontinence).

Škola v hodnoceném období roků 2015 a 2016 efektivně hospodařila s finančními prostředky získanými z různých zdrojů, zásadní objem představovala normativní dotace ze státního rozpočtu. Získanými účelovými dotacemi, finančními a věcnými dary a vlastními příjmy vytvářela vhodné podmínky vzdělávání. Škola se rovněž zapojila do dotačních programů spolufinancovaných z Evropských sociálních fondů. Využití dotací přispělo ke zvýšení kvality vzdělávání a zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků zejména v oblasti čtenářské, matematické, pracovní a přírodovědné gramotnosti.

Škola zajišťuje ve školní jídelně pro docházející žáky obědy a celodenní stravování pro ubytované v internátě. Pitný režim (voda, čaj) je umožněn po celou dobu pobytu ve škole a školských zařízeních. Jídelníčky byly pestré s výjimkou doplňkových jídel, ve kterých převažovala sladká jídla a slazené nápoje. Dietní stravování nebylo zákonnými zástupci dětí a žáků požadováno. Všichni žáci jsou zapojeni v projektu Ovoce do škol.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Kvalita výuky ve sledovaných hodinách v základní škole, ve třídě přípravného stupně a na odloučeném pracovišti byla vyrovnaná, měla výbornou úroveň. Probíhala v kmenových učebnách, vybavených a přizpůsobených potřebám žáků. Vyučující byli pečlivě připraveni. Volbu výukových cílů, prostředků a metod přizpůsobili individuálním schopnostem žáků a jejich zdravotnímu stavu. Využívali většinou frontální a individuální formy výuky, které odpovídaly charakteru probíraného a procvičovaného učiva. Ve třídách panovala příjemná pracovní atmosféra. Žáci běžně pracovali s názornými pomůckami a výukovými materiály, které měli k dispozici jak v kmenových třídách, tak v relaxační místnosti a školních dílnách. Účinnost výuky zvyšovalo účelné využívání didaktické techniky a propojování probíraného učiva s praktickými příklady z reálného života. Vyučující práci žáků průběžně (slovně) hodnotili, do sebehodnocení a závěrečného zhodnocení výuky je zapojovali v rámci jejich možností. Žáci prokazovali odpovídající úroveň vědomostí a dovedností vzhledem ke svým individuálním předpokladům, aktivně se zapojovali do výuky. Spolupráce učitelů s asistentem pedagoga byla velice efektivní a k prospěchu žáka a kolektivu celé třídy.

Sledované zájmové vzdělávání ve školní družině žákům vychovatelky účelně organizovaly, střídaly se volné, odpočinkové a výtvarné aktivity. Významným prvkem hospitací v internátě bylo rozvržení přípravy na vyučování, odpočinkových a zájmových činností dle stanoveného denního režimu. Vychovatelé zohledňovali individuální možnosti a potřeby žáků. Prostřednictvím školních vzdělávacích programů je úspěšně motivovali k zájmovému vzdělávání a vhodnému trávení volného času. V průběhu inspekční činnosti ve školní družině a v internátě převládala přátelská atmosféra se vzájemnou důvěrou.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola pravidelně vyhodnocuje úspěšnost žáků a v maximální míře respektuje jejich speciální vzdělávací potřeby v průběhu i při ukončování vzdělávání. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků je přizpůsobeno jejich věku, individuálním schopnostem a zdravotnímu stavu. Pro všechny žáky pedagogové zpracovali individuální plány podpory nebo individuální vzdělávací plány na základě doporučení speciálně pedagogického centra. Zaměřují se v nich především na posílení jejich individuálního rozvoje, čtvrtletně je vyhodnocují a následně využívají k dalšímu plánování vzdělávací činnosti. Zákonným zástupcům škola poskytuje průběžné informace o výsledcích vzdělávání, zveřejňuje aktuality týkající se její činnosti. V osobním kontaktu jim pak doplňuje další potřebná sdělení. K dobrým výsledkům vzdělávání přispívá pozitivní klima a podnětné vzdělávací prostředí školy.

Školní vzdělávací programy internátu a školní družiny jsou realizovány formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností s důrazem na jejich pestrost. Žáci si mohou vybrat z nabídky zájmových kroužků, podílejí se v rámci svých možností na přípravě jídla ve cvičné kuchyni. Do tradičních akcí, mj. Dýňová slavnost, Vánoční besídka, Pálení čarodějnic, se zapojují i rodiče.

Všichni pedagogičtí pracovníci pravidelně ve spolupráci s vedením školy vyhodnocují účinnost všech opatření a usilují o maximální zapojení všech žáků, včetně žáků z odloučeného pracoviště, do školních akcí a aktivit. Systém prevence rizikového chování obsahuje i efektivní systém spolupráce se zákonnými zástupci, kteří tak dostávají včas dostatek informací. Vzhledem ke složení žáků a jejich zdravotnímu postižení není ve škole zřízena žákovská samospráva, škola rovněž nemusela dosud řešit výskyt rizikových jevů. Účinně tomu napomáhá i funkční systém jejich prevence - působení metodičky prevence, realizované školní projekty, ozdravné pobyty, nabídka kroužků a mimoškolních aktivit v rámci činnosti školní družiny a internátu.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2011 došlo ke změně ředitele školy a dalších vedoucích (zástupkyně ředitele, vedoucí školní jídelny) a pedagogických pracovníků.
- Nové vedení školy pokračovalo ve zlepšování materiálních podmínek a technického vybavení školy.

Silné stránky

- Spolupráce se širokým okruhem vnějších partnerů včetně zřizovatele umožňuje zapojení žáků do rozmanitých aktivit a podporuje tak rozvoj jejich osobnosti.
- Účinnou spoluprací všech zaměstnanců pod vedením ředitele se daří vytvářet ve škole klima podporující efektivní průběh vzdělávání.
- Pedagogičtí pracovníci i asistenti pedagoga jsou aktivní v přístupu ke svému profesnímu rozvoji, pravidelně se účastní vzdělávacích akcí k doplnění svých odborných dovedností a získané poznatky na výborné úrovni uplatňují ve výuce.
- Promyšlená struktura výuky, empatický a kvalifikovaný přístup všech zaměstnanců k žákům podporuje klidný průběh vzdělávání.
- Školní družina nabízí žákům aktivní trávení volného času, na velmi dobré úrovni jim poskytuje účinnou podporu v rámci jejich speciálních vzdělávacích potřeb.
- Činnost pedagogických pracovníků internátu úspěšně podporuje individuální rozvoj každého žáka.

Slabé stránky

- Nedostačující prostorové podmínky školy (parkovací místa, prostory internátu a speciálně pedagogického centra) neumožňují rozšířit vzdělávací služby pro vyšší počet žáků a klientů a v internátě omezují především možnost zařazování spontánních aktivit žáků v jednotlivých skupinách.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Delegování pravomocí širšímu okruhu vedoucích pracovníků ke zvýšení efektivity činnosti jednotlivých úseků, usnadnění sledování změn právních předpisů a jejich aplikaci v praxi a zřehlednění systému vedení dokumentace o žácích.
- Při přípravě doplňkových jídel využívat výživová doporučení v oblasti školního stravování a nutriční doporučení Ministerstva zdravotnictví ČR ke spotřebnímu koši v souladu se zásadami zdravé výživy.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny ZL/036/2001 příspěvkové organizace Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace ke dni 3. října 2016 vydané na základě usnesení Zastupitelstva Moravskoslezského kraje č.2 5/2169 ze dne 22. září 2016 včetně příloh č. 1 a 2
2. Jmenovací dekret ředitele školy ze dne 30. 10. 2012 s účinností od 1. 12. 2012
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne (elektronický) 30. 1. 2017
4. Školní vzdělávací program pro žáky vzdělávané v ZŠ speciální platný od 1. 9. 2010
5. Školní vzdělávací program přípravného stupně ZŠS – příloha ŠVP ZŠS
6. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání – příloha ŠVP ZŠS
7. Školní vzdělávací program internátu – příloha ŠVP ZŠS
8. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2015/2016 ze dne 11. 10. 2016
9. Školní řád základní školy speciální ze dne 1. 9. 2016
10. Vnitřní řád školní družiny ze dne 1. září 2016
11. Vnitřní řád internátu ze dne 1. 9. 2016
12. Třídní knihy ZŠ vedené ve školním roce 2016/2017 (10 dokumentů)
13. Přehled výchovně vzdělávací práce vedený ve školním roce 2016/2017 (3 dokumenty)
14. Deníky výchovné skupiny vedené ve školním roce 2016/2017 (4 dokumenty)
15. Organizace školy 2016/2017 (mj. provozní řády, roční plán práce, DVPP, dohledy, úvazky, kontrolní a hospitační činnost, výchovné poradenství, organizační schéma)
16. Školní matrika vedená ve školním roce 2016/2017
17. Rozvrh hodin podle tříd, školní rok 2016/2017
18. Pedagogická rada – zápisy z jednání vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
19. Školní preventivní strategie 2014-2018 ze dne 9. 9. 2014
20. Školní program proti šikanování ze dne 16. září 2013 (včetně krizového plánu)
21. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy a certifikáty DVPP
22. Školská rada – zápisy z jednání vedené ve školních rocích 2015/2016 a 2016/2017
23. Dokumentace školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků k termínu inspekční činnosti
24. Kniha úrazů dětí a žáků vedená od školního roku 2006-2007
25. Přípisy Krajského úřadu Moravskoslezského kraje: Sdělení závazných ukazatelů na rok 2015 a 2016 včetně příloh
26. Účetní závěrka sestavená ke dni 31. 12. 2015 a 31. 12. 2016
27. Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2015 a 2016
28. Finanční normativ dle jednotlivých kategorií strážníků s platností od 1. 9. 2016
29. Spotřební koš za listopad a prosinec 2016 a leden 2017
30. Jídelní lístky a výdejky potravin za leden 2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jana Franková, školní inspektorka

Mgr. Jana Franková v. r.

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Mgr. Daniel Jakubek, školní inspektor

Mgr. Daniel Jakubek v. r.

Ing. Mgr. Ivana Teichmannová, školní inspektorka

Ing. Mgr. Ivana Teichmannová v. r.

Ing. Alena Ledabylová, kontrolní pracovnice

Ing. Alena Ledabylová v. r.

V Ostravě 13. 3. 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Josef Hartoš, ředitel školy

Mgr. Josef Hartoš v. r.

V Ostravě 16. 3. 2017